

EDINOST

Štampa — izvenredni ponedeljek — vsak dan jutraj. — Ured. — ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20. — Dostop. — se pošilja ured. — na vrata. —
Kopirna — Duto —
Zidarski — Tisk. — Tiskar. — Edinost. — pol. —
Let. L. 82. — in celo leto L. 60. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 stotink. — Oglasi se računajo v širskosti ene kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 40 stot; osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L. 1.—, oglasi denarnih zavodov mm po L. 2. — Mali oglasi po 20 stot. beseda, najmanj po L. 2. — Oglasi, naročniki in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Nova „rešitev“ reškega vprašanja

V teh pasjih dnevih, ko se človeku možgani čisto (posebno na Reki, pravijo, da je hudo vroče), se pripravljajo D'Annunzio in njegovi pravniki na proglasitev neodvisnosti Reke. D'Annunzio je minister za zunanje stvari, Alceste de Ambris je bil povabljen pred kratkim iz Rima, kjer mu je Giolitti izjavil na kratko, da se priključitev Reke k Italiji za sedaj niti misli ni. In D'Annunzio ni preostalo drugega, nego, da pozabi na svojo prisego: „Ali Italija ali smrt!“, da se „junsko“ odreče prvi, kakor drugi, in da čimprej poišče izhoda iz neznesljivega položaja, v katerem se nahaja Reka že skoro leto dni in ki je povzročil gospodarsko propast precej celotnega mesta. Ta izhod naj bi bil: neodvisna reška država.

Pred par dnevi je D'Annunzio sklical na Reki v gledališču „Fenice“ študij, kjer je njegov zgoraj imenovani pomočnik v glavnih oblikih podal blazen in Rečanom načrt nove državne ustave.

Država bo republikanska. (Kako to, da ne bo D'Annunzio kralj?) Predstavljala jo bosta predsednik in odgovorna vlada, sestavljena iz izvoljenih članov zbornice predstavnikov in gospodarskega sveta — dve zbornici, ki bosta tvorili reški parlament.

Zbornica predstavnikov je politični, a gospodarski svet tehnični organ. Prva bo izvoljena na podlagi splošne volilne pravice, s porcem in obveznim glasovanjem, od vseh meščanov, moškega in ženskega spola, ki so dosegli 20. leto; gospodarski svet bo izvoljen od meščanov sorazmerno po kategorijah: delavcev, obrtnikov, trgovcev itd.

Odgovorno ministrijo bi se tvorilo za politične portfelje iz zbornice; za tehnične iz gospodarskega sveta. Za proračune in zakonodajo bi bili obe zbornici sklicani k skupnim sejem.

Reška država ne bo imela stalne vojske; toda vsi državljani, ženske in moški, bodo po švicarskem načinu od 18. do 50. leta vojski in bodo obvezni pokoriti se vojaškemu vžrebanju v obliki, ki jo določijo tehniki. V potrebnem slučaju bo mogel parlament izročiti vso oblast predsedniku, ali pa vojaškemu diktatorju. Toda, ker obeh zbornic nima nihče pravice razpustiti, bodo zamogle po končani nevarnosti zopet prevzeti vso oblast.

Proglas nove neodvisne države bi bil le notranja (7) ustava določajoča stvar, ki bi pa „de jure“ položaj mesta na zunaj, nič ne izpremenila. Bistveno in mednarodno veljavo bi imel proglas le, če bi bil uradno priznan od kake zavezavatelje. O mejah te nove države se D'Annunzio ni hotel izraziti jasno in določno. Govorilo se je o vključitvi vzhodne istrske obali in obokov, ki niso vsebovani v londonskem dogovoru, posebno pa Krka in Raba. Tudi glede ozemlja do preko Bakra (I) ni še izrečena zadnja beseda.

Radi mednarodnega položaja pa ni izključeno, da bo Italiji zabranjeno uradno priznanje nove države.

Toliko iz vesti italijanskih listov o D'Annunzijeve novem pustolovskem načrtu, ki ga je razkril pred par dnevi svojim arditom ob izključitvi reškega „Narodnega“ sveta. Torej ne več priključitve k Italiji za vsako ceno; ne več blodno besedičenje o smrti, ki se mu je smejal že vsak otrok, ampak nemirno, beletno iskanje po rešitvi, ki naj bi vsaj na videz dala možnost za „častno“ umaknitev. Da ti ljudje ne mislijo resno, je očitno iz tega, da si sami prepičajo, da te nove države, porojene iz D'Annunzijevega bolnih možganov, ne prizna noben diplomat — niti Italije ne, ker bi se s tem le osmešila. Gre torej, — kakor pravi D'Annunzio sam — za „notranjo“ stvar, za „domačo“ reč, ki naj mu pomaga, da se umakne z Reke, kjer postajajo tudi samoderžec tla pravica. Samo da ne bo mogla nobena živa duša na svetu razumeti, kako da more biti proglasitev nove države „notranja“ stvar?

Le dva zaključka sledita iz tega načrta reškega uzurpatorja: da je namreč 1. anekcija Reke k Italiji izključena, in 2. da neznanost in neupravičen položaj na Reki ne more trajati več dolgo. Vse drugo je čisto navaden političen pamflet človeka, ki stoji da so mu dnevi šteti, da bo kmalu konec njegovega „raja“, kjer je, obdan od vlačug in pustolovcev upravljal mesto in tisoče ljudi v njem, da oteži svojo blaženo strast po — slavi.

V dnevih velikih odločitev

Pred nekoliko dnevi so se pojavili v bekijskih in zagrebških listih glasovi, ki so povsem opravičeno vznemirili javno mnenje in najhujše narodne sile, ki so jim živci itak že pretreseni. Mislino namreč glasove o posredovanju države Jugoslovenov proti Rusiji. Belgijske novice so pred nekoliko dnevi, četudi indirektno, pa vendar dovolj jasno govorile, da bi ententni krogi na vsak način hoteli zavleči državo SHS k oboroženemu posredovanju proti sovjetski Rusiji. Posebno se je v tem zmislu konvencionalni intimisti prijatelj pri g. Vesniću, ki sta se ga udeležila francoski poslanik in ruski (nebojševski) poslanik Stradman. O tem sestanku je bilo javljeno potom poluradnih agencij, da ima važen političen pomen, ker so razpravljali o vseh političnih vprašanjih. Kuba vnanja politična vprašanja so bila to, je razvidno že po prisotnosti čisto istih samih. Razgovor se je moral gotovo sukuti okoli najpomembnejših političnih dogodkov: a to so rusko-poljski, ali bolje rečeno: rusko — ententni spor. Da je pri tem zastopnik ruske vlade (ki je sicer isti ententa sama ni priznala kot

take) moral vendar — pa naj bo tudi le mimogrede — apelirati na predstavitelja SHS, naj stori vse, kar more, da pomore njegovim družbi v tej zadregi — to je po vsem naravno. Da pa je njegov protektor (ki ravno sedaj izgublja svojega varovanca na severu) moral to prošnjo podpreti, pa bilo s katerimi-koli argumenti — to je tudi naravno. Naj bo, kakor hoče: taki glasovi so se čuli. A naš pregovor pravi: „Kar govore na trgu, je bilo ali bo.“

Ententa je v svoji borbi z Rusijo doživela poraz tako v vojaškem kakor v diplomatskem pogledu. Prišlo je že tako daleč, da mora ententa po sili razmer privoliti v novo mirovno konferenco, ki se je udeležiti tudi Rusija in na kateri se gotovo dobro izkoristijo blagoslojeni mirovni določbe entente. Najusodnejše pa je za entento to, da na to novo mirovno konferenco ne bo mogla priti več s tako zmagovalsko gesto, kakor je bila na posredovanju v Parizu, kar Rusiji danes ni porazena, kakor je bila Nemčiji, pred letom dni, marveč je Rusija de facto zmagovalka; ententa ne pride na novo konferenco edinstvena, ker je stališče njenih članov napram ruskemu vprašanju diametralno navzkrižno. Dotim Anglija in Italija po sili razmer kažejo pomirjavalne tendence, pa se Francija, kakor se zdi, ne more sprijazniti z novim stanjem stvari, pak čče se vedno novih sotrudnikov v borbi proti sovjetski Rusiji. Zdi se, da so njena prizadevanja v Rimski padla na plodna tla, kar pa je povsem razumljivo, ker svoboda, demokracija in močna Rusija, ki se je prikazuje — četudi še nejasno v sovjetskem kaosu — pomenja smrt za srednjeveške bojarke sisteme. Počeg Remunske bi bila po francoskem računom, najverneje sodelovalka na njenem protiruskem delu — Jugoslavija.

No, tu so se francoski diplomati prevarili. Ponavljamo, da ne vemo, kaj je g. Vesnić izjavil na svojem prijateljskem pomenku ententnim izvršitelcem. Dasi se je g. Vesnić le pred malo meseci povrnil v domovino po večletnem bivanju v Parizu, da morala ni dovolj poučen o vseh razmerah v Jugoslaviji in o razpoloženju v narodu: vendar je moral kot človek našega plemena intuitivno slutiti, da v vsakem, in tudi najmanj zvestem Jugoslovenu živi čustvo Slovanstva, ki mu ne daje, da bi

niti mislil na borbo s največjim in najdražjim bratom — velikim ruskim narodom.

Ruski narod je preživljal težko krizo, toda — ako nas ne varajo znamenja — je to težko krizo že prebrel in simptomatično združenje so tu. Ako bi Jugoslovni danes posredovali v ruskih razmerah, bi bilo to izdajstvo proti Slovanstvu in proti — sebi!

Danes, ko je ententa v zmagi, ima zopet lepši besedni svetov za Jugoslovne. Ti pa ne morejo občutiti preveč hvaležnosti napram ententi. Grenka prošnja in še težja sedanjost — jim ne dovoljuje tega. Preveč je bilo „zaveznike“ hinavščine! Preveč jugoslovske krvi se je prelilo za tujske interese. Jugoslovni so dobili pretežak pouk, da bi šli še enkrat v ogenj po kostonj — za druge. Po dvoletnem natezanju entente, še ni rešila jadranskega vprašanja, ki je življenjsko potrebno. Na svojih številnih konferencah je nemo in hladno šla preko zahtev, prošelj in zaklinjanja Jugoslovenov. Danes pa se ententa zopet začneja spominjati našega plemena, ali — zastoj. Prihaja nova mirovna konferenca in na tej bo tudi Rusija reševala jugoslovska vprašanja.

Angliji so hladni računari. Ko gre za njihovo korist, ne poznajo sentimentalnosti. Oni danes radi nudijo roko tudi tistemu, ki so mu bili včasih sovražniki, če jim to kaže. Z ne-verjetno lahkoto pozabljajo na to, kar je bilo včeraj, to treba misliti in računati, kaj bo jutri. Zelo presrečno rusko vprašanje danes drugič, nego pa napramljeni, vročelniki Franciji. In v tako praktično politiko jih silijo tudi močnejši — ameriški strici. Iz poročil v večerajšnjem izdanju so posneli čitatelji, na kako stališče se postavlja Amerika napram rusko-poljskemu sporu. Američani izjavljajo, da poznajo čustva Rusije, da vedo, da se ta bori za svojo obrambo. Naglašajo, da ne odgovarjajo dejstvom, če se današnja ruska vojska označa za boljševiško zato, ker je Lenin na čelu ruske vlade. To da je marvet narodna vojska, ki jo vodijo stari narodni generali. Nadaljeje veli javljajo, da bo ameriška vlada nasprotovala vsem ukrepom, ki bi bili usmereni na odprto vojno proti Rusiji. Razlika med položajem Amerike in onim Anglije je le ta, da je ta poslednja vezana s šovenistično Francijo, čim ima Amerika povsem svobodne roke!

Rusi zasedli Varšavo? Poročila si nasprotujejo

Vesti o dogodkih pri Varšavi nasprotujejo ena drugi, tako da ni mogoče vedeti, kakšen je pravi položaj v onem odseku rusko-poljskega bojišča, kakor tudi ne, ali so ruske čete že vkorakale v mesto, ali pa ne. Vse pripele nam vesti se strinja, edino le v tem, da so Rusi, predvidevajoč srdit odpor na poljski strani, zbrali okoli Varšave najboljše čete in pripeljali ogromen topniški material. Gotovo se zdi, da 16. t. m. Varšava še ni bila v ruskih rokah; kaj pa se je potem zgodilo, ni jasno. V naslednjem objavljamo pripele nam tozadnje vesti.

V LONDONU NE VEDO NIČ O PADCU VARŠAVE

LONDON, 17. (S.) Neka vest Reuterjeve agencije pravi, da niso prejeli uradni londonski krogi nikakega potrdila vesti o padcu Varšave. Nasproti pravi neka nedavna brzjavka medzavezniske misije v Poznanju z dne 16. t. m., da je bila prva poljska obrambna četa zopet vzpostavljena. Na jugu se je začel poljski protinapad. Na jugozahodu se boljševiki naglo umikajo.

Varšava zasedena?

LONDON, 17. (Timesu) pošiljajo iz Kovnega z dne 16. t. m. poročilo 4. sovjetske armade v Vilni, ki javlja, da je bila Varšava zavezta večeraj. V Vilni so se vršile velike demonstracije v proslavo tega dogodka.

RUSKO POROČILO

CURIH, 17. (S.) Neka radnobrajzavka iz Moskve z dne 16. avgusta ob 22.15 razširja sledeče poročilo: Severno-vzhodni od Novočerkovske se nadaljujejo tuhi boji. Naše čete so odbile sovražnika z bajonetnim napadom in so zasedle razne točke. Zajeli smo topove, strojnice in raketice. V vzhodni Galiciji so naše čete po hudih bojih zasedle 14. avgusta Sobralski.

POLJSKA POROČILA

LONDON, 16. (S.) Poročilo poljskega glavnega štaba pravi: Borba je imela značaj velike srčnosti pri Radzyminu, ki je prešla nekolikokrat iz rok v roke. Večraj popoldne po hudi bitki smo končno zavzeli Radzymin. Sovražnik je imel zelo težke izgube v mrtvih in ranjenih. Naši oddelki so izvajali nekoliko uspehov tudi v holmskem in hrubežovskem predetu. Boljševiki, ki so bili prešli Bug med Hrubežovim in Vlodavo so bili vrženi na desni breg reke. Na levem krilu so izvedli Poljski srečen napad iz Modlina proti Mlavi. Južno od srednjega toka reke Buga so bili odbiti sovražnikovi napadi z velikimi izgubami za napadalca.

VARŠAVA, 15. (S.) Neka poročilo glavnega štaba javlja: Na severni fronti prodirajo boljševiki dalje proti Modlinu-Segresu. Sovražnikova konjica je dosegla Sierpe. Poljske čete se stekajo za obrambo prestolnice. Ob Seretu in Stripi in na drugih točkah fronte so bili boljševiški napadi odbiti. Poljski so zajeli nekaj ujetnikov in orožja.

VARŠAVA, 16. (S.) Poročilo glavnega štaba: Naša severna vojska nadaljuje protinapad z uspehom. Število ujetnikov v okraju Sochen (?) znaša do sedaj 600. Poleg tega so zajeli naši oddelki 120 voz municije in 80 voz hrane. V varšavskem okraju je napadal sovražnik dne 14. t. m. tedovratno južno od

Zeyrzo, Budovisi, Okunjeva in Sonjakavina. Bitka je bila zelo huda.

Naglo rusko prodiranje na poljskem levem krilu

PARIZ, 17. (S.) Iz Varšave poročajo z dne 16. t. m.: Bitka okoli Varšave se nadaljuje srčno na celi fronti. Napredovanje ruskih armad v smeri proti poljskemu hodniku ob gdnanski črti je hitro in mesto Grandenz je v nevarnosti. V krajih, kjer so bili prej Nemci in ki so bili z versaillesko pogodbo prisojeni Poljski, boljševiki ne radlegujejo prebivalstva in ne delajo svoje navadne propagande.

Rusko napredovanje

KOENIGSBERG, 15. (S.) Rusi so zavzeli Voldau dne 13. avgusta po hudi bitki. Poljski so se umaknili k Soebalu. Ruska konjica je dosegla Sierpe.

Amerika bo pomagala Poljski

WASHINGTON, 15. (S.) Državni tajnik se je posvetoval s poljskim zastopnikom Bernickim o ameriški pomoči za Poljsko.

AMERIŠKE VOJNE LADJE V BALTISKEM MORJU

WASHINGTON, 16. (S.) Oklopni križarki „Pittsburg“ in „Detroit“, ki ste sedaj v Cherbourg (Francija, op. ur.), ste dobili ukaz, naj odprutje v Baltičsko morje za varstvo ameriških koristi. Trdi se, da je tema ladijama položeno, naj odplujeta v Gdansk, kamor so pribežali Amerikanci iz raznih delov Poljske. Nekoliko uradnikov je tudi po drugih baltičskih krajih in med njimi tudi tisti, ki jih je poslala ameriška vlada, da poročajo o položaju v teh deželah.

Vesti o ustanovitvi separatistične poljske vlade v Poznanju neresnične

VARŠAVA, 16. (S.) Tiskovni urad vnanjega ministristva javlja, da so vesti o ustanovitvi poljske separatistične vlade v Poznanju brez vsake podlage. Poljska vlada je še vedno v Varšavi. Vsa ministristva poslujejo. Del funkcionarjev je bil premeščen v Poznanje.

Radiorazjavka iz Moskve z dne 15. t. m. javlja lažnjave vesti o domnevnih pogromih v Varšavi. Te vesti so tendenciozne, ker vse stranke brez razlike veroizpovedi so se združile v sveto zvezo za obrambo domovine. Židovstvo in poljsko prebivalstvo živo sodeluje pri obrambi glavnega mesta.

Premirje 30 dni med Rusijo in Finsko

HELSINGFORS, 15. (S.) Bilo je sklenjeno premirje tridesetih dni med Rusijo in Finslandijo. Podlaga premirju je odstop se strani Rusije tistega dela Karelije, ki se nahaja med Ladokim jezerom in Finskim zalivom. V zameno dobi Rusija jamstvo v Finskem zalivu.

RUSI NA KAVKAZU

Rdeče čete so se združile s Turki CARIGRAD, 16. (S.) Ruska boljševiška vojska, ki drži Zouse, je napredovala do mesta Nakiceben in se tako združila s turškimi nacionalističnimi četami. Isti namen ima tudi 8000 Rusov, ki so zbrani v Taft in ki si prizadevajo, da bi prišli v dotiko s kemalistami (turške čete) skozi Armenijo. Med tem so začela mirovna pogajanja med Armenijo in Moskvom, ki se pa vlečejo na dolgo radi zahtev moskovske vlade, ki zahteva izpraznitev spornega

ozemlja v Azerbejdžanu. Armenska vlada je odpoklicala iz Moskve odposlanca, ki ga je bila poslala pred nekaj časa. Določeno je, da se bodo pogajanja nadaljevala v Erivanu. Boljševiška propaganda v Armeniji se vodi dalje in gre za tem, da prekucne sedanjost vladno in postavi na njeno mesto sovjetsko vladavino, kot se je zgodilo v Baku.

Prvi spopadi med Rusi in Angleži v Perziji

LONDON, 16. (S.) Reuterjeva agencija objavlja sledečo brzjavko iz Teherana: Angleške čete so prišle v dotiko z rdečimi četami med Menjel Gasvinom in Bamarlašadom. Rdeče čete so bile močno utrjene na višini 1500 metrov in so se branile s strojnimi. Po šesturnem srčnem boju so vladne čete zasedle položaj rdečih. Bitka traja dalje.

Časnikarji se udeležijo konference v Minsku

VARŠAVA, 16. (S.) Večraj je prisel odgovor sovjetske vlade, ki privoljuje na prihod poročevalcev v Minsk. Rešilo se je nekatere tehnične poteškoče glede poročevalcev. Danes so odputovali ministri Vitoš, Skiški, Dazsynski, Taszynski, Katsi, Gropski in Siwlski, ki so obiskali razne odseke na bojišču in ugotovili povsod izvrstno razpoloženje čet. Oklopni vlak, v katerem se je vozil Vitoš, je bil obstreljevan. V Varšavi vlada absoluten mir. Uvrščevanje prostovoljcev se nadaljuje.

Ruska politika nasproti Poljski in Nemčiji

Čičerinove izjave

PARIZ, 17. (S.) „New York Herald“ objavlja Čičerinove izjave v očigled padcu Varšave glede ruske politike nasproti Poljski in Nemčiji. „Ruska vlada ne namerava nikakor uničiti Poljske — je izjavil Čičerin — temveč želi jamstvo proti novim napadom in vsled tega zahteva znižanje števila poljske vojske na 50.000 mož. V svrhu vzdrževanja reda se bodo oborožili poljski delavci, organizirani v sindikatih. Ta delavska milica bo protutež poljski imperijalistični „slahiti“. Z oborožitvijo poljskih delavcev bo dano sovjetski vladi najboljšo jamstvo za ohranitev mira. Istočasno se bo ruska vojska umaknila iz Poljske in njenih meja, kjer bo ostalo samo 200.000 mož. Poljska bo lahko obdržala toliko orožja, kolikor ga rabi za oborožitev omenjenega števila vojakov in organiziranega delavstva, a kar ji ostane, bo izročila Rusiji. Družine poljskih vojakov, padlih ali pobabljenih v vojni, bodo morale dobiti kos zemlje.“

Kar se tiče versailleske pogodbe, je izjavil Čičerin, da Rusija nima nič opraviti z versaillesko pogodbo in je ne priznava. Njeni odnosi s Poljsko in Nemčijo temelje na podlagi lastnih načel: v prvi vrsti priznanja pravice do samoodločbe, a potem želje po miru.

Dokler se ne bo dosegel splošen sporazum z Anglijo, bo smatrala Rusija, da ima popolnoma proste roke na vzhodu. Do kakšnih omejitev pride samo potom sklenitve pogodbe ali kakih drugih dogovorov.

„Liberté“ priobčuje medtem pismo, ki ji ga je poslal iz Londona Kamenov, ki je pisal tudi Lloyd Georgeu, da sovjetska vlada ne namerava izpremeniti premirnih pogojev, sporocnihh angleški vladi, vkljub sovražnim činom Francije. V pismu, ki ga objavlja „Liberté“, piše Kamenov, da sovjetska vlada ne namerava nikakor vključiti v premirje in mirovne pogoje kake klavzule v prid Nemčiji, kakor to trdi lažljivo bamskiško in kapitalistično časopisje, ne izpremeniti zapadne poljske meje ter odpraviti gdanski hodnik.

Izjavljam — pravi Kamenov — 1. da sovjetska vlada ni sklenila ne z Nemčijo ne s kakšno drugo državo nikakršnega dogovora, ki bi bil izravno ali neizravno nasproten proti Poljski; 2. premirje in mirovni pogoji ne vsebujejo ničesar, kar bi se tičalo odnosov med Poljsko in Nemčijo, ali me te dveh držav; 3. sovjetska vlada zavrača z ogorčenjem vsako podkupanje, da bi se mogla izrabiti njena zmaga nad poljskim imperijalizmom v svrhu utrditve militarizma v Nemčiji ali v kakršniobodi drugi državi; 4. sovjetska vlada ovaja rovarjenje nemških imperijalistov z isto odločnostjo, kakor rovarjenje francoskih imperijalistov.

Bonar Law in Lloyd George o rusko-poljskem vprašanju

Anglija ne bo podpirala generala Vrangela. — Zavezniki ne soglašajo v ruski politiki

LONDON, 16. Dolna zbornica bi se bila morala sestati popoldne k zbirni seji pred počitnicami, toda Lloyd George, ki je prisel v London davi, se je želel prej posvetovati s svojimi tovariši o poljskem vprašanju, in zato je bila seja odložena na popoldne.

Po otvoritvi seje je Bonar Law predložil predlog, naj se zasedanje zbornice odgodi do 19. oktobra, a če bodo to zahtevale državne koristi, naj se skliče tudi pred tem dnem. Bonar Law je nato izjavil, da je bila vladna politika, kar se tiče rusko-poljskega vprašanja, točno pojasnjena v Lloyd Georgeovem govoru minulega tedna, v katerem so bili razloženi pogoji, pod katerimi bi Anglija posredovala v rusko-poljskem sporu. Naše stališče nasproti temu vprašanju je popolnoma neizpremenjeno in drugih vesti, razen onih, ki so jih objavili listi, ni.

Ministrski predsednik, je rekel Bonar Law, je objavil sklepe konference. Eden prvih sklepov je, da se ne bo podzvela proti Rusiji nikakršna sovražna akcija, če se ne bo ogrozila poljska neodvisnost; drugi sklep je, da se Anglija in Francija ne boste vtkali v ruske notranje zadeve, če se Rusija ne bo vsklala v notranje zadeve kake druge države; tretji sklep določa, da Anglija in Francija ne boste nikakor posredovali, če bo poljska vlada sklenila mir s sovjetsko vlado, pa naj bodo mirovni pogoji kakršniobodi. Veseli me — je rekel Bonar

ki odobrila naše sklepe in jih označila za dobre.

Če bi mirovni pogoji ne bili iskreni in bi Rusi poizkušali ogroziti poljsko neodvisnost s tem, da ji stavijo neizvršljive pogoje, tedaj bi se morala upoštevati druga predvidevana smer naše politike. Toda upravičena je domneva, da se to ne bo zgodilo, ker sovjetska vlada je izjavila na najbolj odločen način, da ne namerava vsiliti drugih pogojev, in še le večeraj je Kamenov izročil ministrskemu predsedniku pismo, ki pravi, da se s sporocni mirovni pogoji ne bodo prav nič izpremenili. Jaz govorim v imenu vlade, ki se obvezuje, da bo sklenila doljno zbornico in v slučaju potrebe, česar pa jaz ne predvidevam. Na vsak način ne bo vlada ukrenila nikakršnega koraka, preden se skliče zbornica in preden se udobro ukrepi, ki jih nameravamo ukreniti.

Hočem reči še nekaj: Odstoja stvar, ki je svet potreben, in to je — mir. Kar mi hočemo, je mir in kar se tiče nas, ni naša naloga določevati kake državi njeno vladno obliko. Na podlagi tega načela, in samo tega načela, je moj prijatelj g. Lloyd George izrazil poljski vladi svoje mnenje o primernosti sestanka konference v Londonu, ki naj bi zagotovila mir. Če se nam ne bo posrečilo dosegiti splošnega mira, je dolžna zbornica lahko gotova, da angleška vlada ne bo zavlekla države v nikakršno podjete, ki bi imelo značaj vojne, izvzemaš tak povod, da bi država morala odobriti ukrepe, ki jih vlada sklene.

Govorili so nato Asquith, ki je izjavil, da bi morala tudi Anglija pripravljena, kakor je Italija, stopiti v uradne stike s sovjetsko vlado, namesto da se pogaja z osebami, ki nimajo nikakršne diplomatske misije.

Končno je govoril Lloyd George, ki je najprej odgovoril na nekatera vprašanja glede vpliva pritiska laburistične stranke na vladno politiko nasproti Poljski in Rusiji. Ministrski predsednik je izjavil, da ne smatra za preveč nevarno delovanje laburistične stranke, ki izdaja ukrepe v svrhu ustanovitve pravih sovjetov po celi Angliji in bi hoteli vsiliti vladi svojo politično smer, ker laburisti da se pripravljajo na ulom vrat, ki so že odprta. Govornik je nato govoril o izobrnjanju Zveze narodov kot orožja za napade proti vladi in izjavil, da se s tem ne dela Zvezi nikakršna usluga. Zveza narodov ima veliko obvez nasproti angleški vladi, ker če bi je ne bila angleška vlada podpirala, bi sploh ne bila omenjena v mirovni pogodbi; ko se bo želelo posredovanje te zveze, bo angleška vlada prva, ki bo podpirala ta predlog. Toda po Lloyd Georgeovem mnenju bi bilo posredovanje Zveze narodov v slučaju Poljske zastoj, kajti Zveza narodov more poslovati edino le v slučaju soglasnosti, ne glede ruskega in poljskega vprašanja, zavezniki niso bili istega mnenja. Kar pa se tiče Rusije, je ta izjavila, da ne bo sprejela nikakršnega posredovanja Zveze narodov in je tudi odklonila sprejeti njene delegacije.

Govornik je nato polemiziral s poslanecem Clynesom, pretežitvijo proti trditvi, da je vrhovni svet imel tajne seje, na katerih je sklenil ukrepe, ki se niso objavili in poudarjajo, da bi udeležitev poslanecne zahteve po pripustitvi večjega števila odposlancev vsake države k mednarodnim konferencam onemogočila vsako delo. Govornik je točno pojasnil zbornici vladno politiko. Delavska stranka pozna sedaj dobro to politiko in če je imela kake dvome, bi bila lahko vprašala; en bi bil odgovoril na tozadnja vprašanja. Politika angleške vlade nasproti Poljski se ni prav nič izpremenila od sestanka v Spa in Hytheju, o katerem je zbornici poročal, in zdi se, da se ta politična smer ne razlikuje od smeri, ki jo je objavil delovni odbor laburistične stranke. Govornik opozarja, da bo vlada pobijala z vsemi sredstvi poizkus vsiljive gotove politične smeri potom delovanja, ki ima namen izpodkopati temelje države demokratične ustave. Kar se tiče našega sporocila Poljski vladi je izjavil Lloyd George — upam, da ga bomo mogli kmalu objaviti zbornici. Vzrok, da teh sporocil ne objavljamo sedaj, tiči v tem, da smo mi javili poljski vladi svoje mnenje popolnoma zaupno v času, ko smo vedeli, da se pripravljajo na konferenco v Minsku. Smatrali smo, da je dobro, če izve že naprej za vzroke, zaradi katerih ji je bilo nemogoče pomagati. Obžaljujemo, da se poljska ni vsklala našim željam; če bi bila to storila, bi bila preprečita veliko nesreče.

Lloyd George je nato govoril o vprašanju priznanja Vrangelove vlade. Izjavil je, da mu je angleška vlada sporocila, da bo sam odgovoren za svoje nadaljnje vevanje proti Rusiji, ker pa general Vrangel nadaljuje svoje operacije, je sam odgovoren za svoje postopanje. Pri njem ni nikakršne angleške vojaške misije, temveč samo en častnik, ki vrši informacijsko službo.

Nemci zahtevajo italijansko zasedbo Koroske

Celovec 17. „Freie Stimmen“ priobčujejo oklice na plebisitno komisijo, sestavljen baje od prebivalcev pasa A. Oklic naštevja dozdnevne krivice, ki se gode baje temu prebivalstvu s strani jugoslovenskih oblasti in zahteva, naj se jugoslovensko vojaštvo, orožništvo in uradništvo nadomesti z „domaćimi“, to je, nemškutarskim, in ententnimi, t. j. laškimi.

Francoska zanika, da bi želela izpremembo saintgermaine in trianonske pogodbe

PARIZ, 15. (S.) Agencija Havas javlja: Neki avstrijski listi vodijo sedaj gonjo, ki ji je namen preprčati, da je Francija pripravljena dovoliti na korist Ogrski gotove izpremembe določeb saintgermaine in trianonske mirovne pogodbe. Nič ni bolj nasprotno resnici kot ta trditev, kateri se vidi, da je navdahnjena od pangermanistov. Francoska vlada ni nikdar izpremenila smernice svojega zadržanja, ki se sestoji v vestnem ravnanju po pogodbah, ki jih je podpisala.

FRANCIJA IZGNALA ZASTOPNIKE ANGLEŠKIH DELAVCEV

PARIZ, 17. (S.) Odposlanci angleških laburistov (delavske stranke) so prispeli v Pariz in so imeli posvetovanje z Jovhauz. Čim so prišli, pa so bili povabljeni, da naj zapustijo francoske tla, drugače da bodo izgnani uradnim potom.

Francoski socialisti zahtevajo sklicanje zbornice

PARIZ, 17. (S.) Parlamentarna skupina socialističnih poslancev je imela sejo popoldne in je sklenila, da predloži predsedniku državne zbornice zahtevo, na ozir na dogodek skliče zbornico k zasedanju.

Maršal Joffre v Romuniji

PARIZ, 15. (S.) Maršal Joffre je odpotoval iz Pariza v Romunijo, kamor nese vojni križec za mesto Bukareste in Narcesti.

Krvav spopad med socialisti in pristati ljudske stranke v Sieni

Sedem mrtvih in veliko ranjenih

SIENA, 17. Sinoči je prišlo v Abbadiji S. Salvatore do krvavega spopada med socialisti in člani italijanske ljudske stranke. Socialisti so imeli zborovanje, na katerem so ostro govorili proti ljudski stranki in proti sedanjemu vladnemu režimu. Okoli 17. so se vračajoči so socialisti srečali s procesijo, katere se je bilo udeležilo veliko število članov ljudske stranke. Med obema skupinama je prišlo do precepanja, nato do spopada. Procesija je medtem prišla do cerkve, kjer so posredovali orožniki, ki pa niso mogli preprečiti, da so socialisti vdrl v cerkev, kjer je prišlo do groznega pretepa. Tekom boja je bilo sedem oseb ubitih in veliko ranjenih. Delovna zbornica je proglasila splošno stavko.

Zepet bombe

PADOVA, 17. V Recoaru, kjer se nahaja tudi precej veliko število tujcev, so bile vržene prednočnijske bombe proti gledališču »Eden« dve bombi, ki k sreči niso poškodovale nikogar. Atentat z bombami niso po italijanskim mestih, posebno v zadnjih časih, nikakršnih izrednih dogodke, toda z ozirom na omenjeno dejstvo, da se nahajajo v mestu obilo tujcev vseh narodnosti, se prvi hip ni zdelo izključeno, da gre za napad proti določenim tujcem. Oblasti izključujejo to domnevo in pravijo, da gre za protest prebivalstva proti temu, da ni dobilo obljubljenih koruze.

Ureditv vprašanja avstrijskih dolgov z Anglijo in Francijo

DUNAJ, 15. (S.) Pogajanja, ki jih je vodil državni bankar Reichs v Londonu v svrhu ureditve vprašanja o avstrijskem predvojnem dolgu, so se končala povoljno. Rešitev se je našel na podlagi, ki se razlikuje od podlage, ki je bila sprejeta v pogajanjih s Francijo. Uradno poročilo pravi, da se v avstro-francoskem dogovoru, sklenjenem v svrhu ureditve avstrijskih dolgov nasproti Franciji pred vojno in po vojni, izjavlja, da ta dogovor poosebuje prijateljske pogodbe med Avstrijo in Francijo pod nadzorstvom kompenzacijskih uradov, ker je namreč Francija izbrala sistem odplačevanja potom kompenzacijskih uradov. Dovoljen je zadostni rok za izravnanje dolga. Radi tega bodo začeli reševati uradi poslovati se le 1. aprila 1921. in samo za posojila, ki niso bila izplačana v prejšnjih rokih. Avstrijska vlada izjavlja, da je solidarna z avstrijskimi dolžniki. To jamstvo velja za dolgov v tujem denarju in v kronah. Na drugi strani dovoljuje pogodba roke za odplačanje in določa letne obroke, obresti itd. Rok za dolgov v tujem denarju grede od pet do deset let. Glede dolgov v kronah, se mora nominalni znesek plačati takoj, a ostanek po valutni v 25 letnih obrokih, od katerih zapade prvi v petih letih.

Tusar odpotoval z Dunaja v Praho

DUNAJ, 15. (S.) Čehoslovakijski ministri predsednik Tusar je odpotoval v Praho.

Medzvezniška misija za zaščitanje italijansko-avstrijske meje prišla v Meran

MERAN, 15. (S.) Danes je prispela sem medzvezniška misija za italijansko-avstrijske meje. Odsela je v Grand Hotel Bristol, kjer bo tudi čelna svoje seje.

Razdvojitve krajev ob Visli dokončana

MARIENWERDER, 16. (S.) Medzvezniška komisija je odločila iz Marienwerderja. Danes predpitanje se je izvršila izročitev krajev nemški in poljski državi. V krajih ob Visli, ki so bili prisojeni Poljski, so bile prirejene politične demonstracije. Popoldne so šle nemške in poljske oblasti, vsaka posebej, v uradni obliki h kemistji, da se ji poklonijo in zahvalijo za vzorno izvršitev njene naloge. Odposlanstvo je odgovoril predsednik medzvezniške komisije posl. Pavia.

Nemčija pravi, da odgovarja njen premož točno dogovornim predpisom

BEROLIN, 17. (S.) Z ozirom na kritike inozemskega časopisa o kakovosti premož, ki ga je izročila Nemčija ententi v izvršitev skle-

pov v Spa, se izjavlja v neki poluradni not, da je bila kakovost premož določena v pregovornih, ki so se vršili na mestu proizvajanja z zastopniki entente in da se izročitve vršijo v popolnem soglasju z doseženimi domenki. Neta pravi, da je Nemčija pripravljena zamenjati za lastno porabo kameno oglje z rjavim, kjerkoli bo takšna rešitev mogoča.

Motne razmere v Mezopotamiji

BAGDAD, 16. (S.) Zdi se, da je položaj v Mezopotamiji vedno zelo resen. Mesto Hillo je v nevarnosti. V Bagdadu nevarno vre. Vstasi računajo obkoliti mesto. Železnice so odrezane na raznih točkah in občevanje s Perzijo je prekinjeno.

Domače vesti

Nekaj značilnega. Pisarna dr. Wilfana je zaprosila upravo pošte in brojava, naj se nje zveza vzpostavi. Dobil pa je odgovor, da prošnje se ne more ustreči, ker nimajo telefonskih aparatov na razpolago, treba da torej počakati, da pridejo novi. Če pa pisarna — tako je rečeno izrecno — ne more čakati, naj se obrne do privatne industrije, na kar se vzpostavi spoj. — V velikem trgovskem mestu nima telefonska uprava — aparatov; zato ne more vzpostavljati spojev ter daje interesirancem dobrohoten nasvet, naj se obračajo do privatne industrije. Precartane razmere so to. Na koncu konca imajo prav tisti, ki na vprašanje »Kako je kaj?« odgovarjajo: vsak dan — boljše!

Nekaj vprašanj do voditeljev socialne demokracije. Iz Pule nam piše slovenski delavec: Na shodi, sejah socialnodemokratske stranke čujemo čisto, da so bili prav za prav oni, ki so »Julijko Benečijo« anektirali za Italijo. Jaz pa bi jih rad vprašal: so-li oni gospodarji vsega tega zasedenega ozemlja? So-li kdaj kaj vprašali prebivalstvo, ki je po veliki večini slovensko in hrvatsko? In moja misel je, da so vsi ti slovenski delavci in kmetovalci vsaj toliko naobraženi, kakor italijanski, in čisto nič manj. Pa saj so ti socialni demokracije v šolo k našim bratom na sever in pričakujejo — kakor iskreno govorje njihova glasila — odrešenje od tam! S kako pravico hočejo torej potapljati slovenskega delavca v morje italijanske socialne demokracije? Socialni demokracije se živo zavzemljejo za plebiscit v Tirolu, torej za izvedbo načela samoodločbe. Kaj pa so storili v teh dveh letih proti temu, da je vse polno slovenskih in hrvatskih šol zaprtih, da je toliko slovenske in hrvatske dece brez šole? Kaj so storili za interniranje in preganjanje Slovence in Hrvatov? Kaj so storili izdatnega proti požigavanju slovenske in hrvatske lasti in v obrambo tistih naših uradnikov in delavcev, ki jih dnevno mečejo na ulice? Priznavamo radi, da je par socialističnih poslancev v rimski zbornici izpregovorilo nekaj lepih in poštenih besed. Ali stranka kakor taka kaj je storila v obrambo našega življa in njegove pravice? Zato pa vevla dolžnost samoočisti nam vsem — delavcu, kmetu, obrtniku, trgovcu, sploh vsem slojem, da se trdno strnemo in oklenemo drug drugega z nezlomljivo voljo: prodajati se ne damo! In ne vedo-li socialisti, da slovenski kmet, ki obdeluje to zemljo, prehranja tudi mestnega delavca? Na vzhod se obračajo naše oči, od tam nam pride rešitev tudi socialnega problema. Vzhodu se moramo bližati.

Kako je to? Pišejo nam: Opetovano so bili izdani ukazi, naj se ne plakirajo po prostorih, ki niso določeni v ta namen. Je bilo tudi ukazov lastnikov hiš, da morajo v določenem času (pod grožnjo globe) dati očistiti vse zidove. Hišni posestniki so se se sicer jezili nad takimi ukazi, češ, kak prajamo mi do tega, da imamo stroške in zravne še zidove pomazano? Zakaj se raje ne zalezujejo tisti, ki nalepljajo tiskovine na nedovoljena mesta? No sedaj je zopet lep del mestnih hiš poln raznih nalepkov in to vključ prepovedi! Jeli sedaj zopet dovoljeno plakiranje po zasebnih hišah? — Radovednež.

Dvojna mera: Prejeli smo: Zaporedoma sta se dogodili dve umoritvi, za kateri se je javno mnenje posebno zanimalo: ono v ulici Borsia in ono v ulici Ghega. Listi so poročali, da vsa policija tekmuje na delu, da zasledijo zločince ter da ne glavar čar. Carusi ni tri dni ne jedel, ne spal. Umoritvi ste res velika zločina in prav je, da se policija toliko zana za take slučaje. Ali mi vemo, da je še drugih zločinov, istotako velikih, ki se od slučaja do slučaja kaznujejo tudi s smrtjo. To so: požigi, nasilja na tuji lasti itd. (§§ 160—170, 83—84) itd. Tak slučaj se so dogajali pred mesecem dni, 13. julija, ali nikjer nismo čitali, da bi se bila policija toliko interesirala, in da bi bil čar. Carusi je pol dneva radi tega čina ostal brez jela in spanja. In mogli bi bili najti dotične avtorje. Mi smo jih videli na delu in so dobro poznani — nekateri tudi po imenu, poklicu, stanovanju; a tudi G. Caruso jih je mogel videti in poznati. Bili smo prisotni, ko je nekdo vodil četo drugih mladincev — na pozig. Videli smo kako je v jutru 13. julija nekdo spravil v »Hotel Abazija« bencina, videli smo, kako so nasilno ulomili roulette Balkana in kako je nekdo vrzel užigalno bombo. Videli smo jih mnogo, mnogo. Vsi ti so bili mladi ljudje, deloma tudi ostanki temnic, deloma pa pobesneleži, deloma člani Fascio. Glavarji se poslužujejo takih ljudi, ki plešejo kot »marionette«, kakor se jim svira. Vprašamo: zakaj se niso ti ljudje aretirali, če že niso mogli preprečiti zločinov. In če že policija ni storila tega, kaj ni začelo državno pravdnstvo na svojo riko z zasledovanjem? Minulo je mesec dni, ali nič nismo še videli od vsega tega. Pak, če že niso hoteli postopati radi požiga, zakaj niso radi plenjenja in tatvine. Policija je vedela, da je bilo iz stanovanja gospoda Markovića ukradenih dragocenih stvari;

obveščena je bila, kam so se stvari odnesle. Navadna preiskava na lico mesta, bi bila dokazala resničnost ovadbe in tiste stvari bi bile dokazale krivdo zločincev. Zakaj ni policija storila tega? Razmišljajo o vsem tem, prihajamo do uverjenja, da za krovitev pravice obstoječe dve meri. In vendar je podlaga vsake dobre urejene vlade — nepristranost. S tem smo opozorili merodajne faktorje. Sedaj bomo nekoliko čakali, a potem izpregovorimo zopet — vse dotlej, dokler ne bomo videli, da se naša ravnopravnost v resnici spoštuje.

Padeč Varšave. Včeraj okoli polдне se je raznesla vest po celotnem mestu, da so ruske čete zasedle po budih bojih poljsko glavno mesto Varšavo. Citatelj najde tozadnja poročila na drugem mestu v našem listu, kjer bo lahko videl, da je usoda Varšave do sedaj še neznan tukaj v Trstu. Vest o njenem padcu se je razširila iz Milana, in sicer je dobil takšno poročilo tamkajšnji list »Corriere della Sera« iz Londona. Čim se je v Trstu izvedelo za to vest, so delavci kompaktno zapustili delo po vseh delavnicah, zavodih in tudi pri javnih napravah, hočejo proslaviti ta znamenit dogodek, ki pa se še ni zgodil, kakor se zdi. Mestni tramvaj ni vozil popoldne, in ključavni bati po ladjarjarnah in drugih delavnicah so utihli. Incidentov ni bilo nobenih in danes pojde delavstvo na svoj posel kot po navadi.

Iz tržaškega življenja

Roparski napad v Brezovici

Torej roparskih napadov in ubojev ni še konec. Še smo pod mučnim vtiskom Davanzozevega in Mariljevega umora — in že je druga alera na površju. Včeraj jutraj so pripeljali v tukajšnjo mestno bolnico nekega Franceta Vatovca, ki je bil prejšnjo noč napaden v svoji hiši od šest okrinkanih banditov. Težko so ga ranili na glavi, ter odnesli blaga in denarja za kakih 10.000 L. Ko se je to zvedelo v mestu, je naš poročevalec takoj šel k nesrečniku, da izve podrobnejše podatke o tem napadu. Vatovec je približno 19 let star krepak kmečki fant, inteligenten in prav po otročje odkritosrčen. Takoj je začel pripovedovati:

»Nimam dosti povedati. Moja mati ima v Brezovici trgovino z mešanim blagom. Jaz ji v tej trgovini pomagam. Sama sva z materjo. Oče se pogreša že dolgo časa. Bil je avstrijski vojak. Odkar je nehala vojna, se o njem nič ne ve. Moram pa sam pomagati materi pri gospodarstvu. Zvečer pred napadom sva kot navadno hodi in trgovino dobro zaprla, ter nesla s seboj v sobo ves denar. Danes sem imel namreč iti z materjo v mesto po opravih, zato sva šla nekoliko bolj zgodaj k počitku. Okrog pol treh sptajam me je prebudil nek ropol. Hotel sem prižgati luč, a v svojo veliko začudenje in strah sem opazil, da se nahajajo v sobi trije ljudje. Bilo je šest maskiranih in oboroženih mož. Takoj je skočil eden k moji postelji in me udaril močno po glavi. Na prsa mi je pritisnil cev samokresa ter mi grozil, da me kaj ustreli, če ne molčim. V smrtnem strahu sem pogledal k postelji matere. Pri njej sta bila dva druga bandita in ji grozila z dolgim nožem, ter zahtevala denar. Drugi roparji pa so iztikali po sobi, premetavali perilo in obleke. Hotel sem se braniti ali kaj reči — a bandit je to opazil in me udaril še enkrat z vso silo po glavi, tako da sem se v nezavesti vrnil na posteljo. Zavili so me močno v rjuhe in me zvezali. K zavesti sem prišel dolgo časa potem ko so roparji z plenom že odšli...«

»Se-li spominjate z gotovostjo, kako so bili roparji oblečeni?«

»Tega ne morem povedati. V sobi ni gorela luč, razen male elektrike svetilke, ki jo je imel eden banditov.«

»Ne, mislim ako so imeli na sebi uniformo ali vsaj kak kos uniforme.«

»Tudi tega nisem opazil.«

»V kakem jeziku pa so govorili?«

»Italijanski.«

»So-li govorili istrsko narečje?«

»Ne, ne, govorili so tako kot sem večkrat slišal italijanske vojake, ki so bili pri nas v vasi in v okoli.«

»Torej vi ste prepričan, da niso bili domačini?«

»Da, ker če bi bili domačini, bi bil moral kate-rega izmed njih spoznati vsaj po glasu. Med seboj so tudi govorili italijanski.«

»Pa orožje?«

»Oboroženi so bili različno. Oni, ki je napadel mene, je imel veliki samokres in debelo palico. Oni drugi pa, ki je napadel mojo mater, je imel na veliki nož, ki smo ga navadno rabili v trgovini.«

»Koliko časa je trajal ta napad?«

»Približno četrt ure. Roparji so naložili plen in pokradli denar ter odšli, eni skozi okno, drugi pa pri vratih. Nato se je moja mati izvila prva iz rjuh in zavez. Klicala je na pomoč sosedu, ki so mi obvezali rano ter istočasno obvestili orožniško postajo.«

O roparjih ni doslej nikakega sledu.

O groznem umoru v ul. Ghega. Aretirano Bice Tomac je zaslišal preiskovalni sodnik dr. Rocco in kom. dr. Manebrini. Obtožnica trdi, da je 7. t. m. jutraj bila odpotovala iz Trsta in se vrnila par dni po umoru, o katerem je izvedela iz časopisa. Odločno zanika, da je bila prisotna pri zločinu, ali pa da je bila v oni usodni noči v družbi s pokojnim Marelijem. Par najboljšim agentom je o blasti naročila, da doženejo, ali je res bila Tomac v kritičnem večeru odsotna. Če je to res, potem je bil deloma zastoj vse dosedanj truda na tem potu.

Mož, ki spi od sobote! Črkostavec Škerlj Alojzij, stanujoč v ulici Conti 5, trpi na neki bolezni na živcih. Obrnil se je do zdravnika, ki mu je predpisal neko zmes morfija, katero bi moral v gotovih presledkih uživati. Po pomoti ali pa vsled nera-

zumljenja zdravnikovih navodil je Škerlj povzeli vse zdravilo namrakr. Posledic ni bilo treba dolgo čakati. Polastilo se ga je spanje že v soboto, in — do danes se ni še prebudil! Njegovi sorodniki so ga spravili v bolnišnico. Zdravniki so mnenja, da se prebudi čez par dni, če spanje ne bo imelo kakih posledic na srcu.

Sieparija za 30.000 L zlata. Pred dvajsetimi dnevi približno je neki natak ponujal v nakup tukajšnjemu trgovcu Jasipu Rigo, zlatarju Arnaldiju Silvestriju in njegovemu bratrancu Antonu 10 zlatih šib. Vsi štirje so dogovorili sestanek za drugi dan v nekem javnem lokalu. V določenem času je res prišel gorimomeni natak v družbi prodajalcev zlata. Ogledali in preizkušali so posamezne zlate šibice ter dognali, da je čisto 18 kar zlato. Domenili so se za ceno, ki je znašala 30.000 L. Nakupovalci so izplačali zahtevano svoto in se povzru — »likof!« Zlato je imel v varstvu Silvestri, in ga je drugi dan ponujal tukajšnjim zlatarjem. Toda vsi so odklonili rekoč, da to ni zlato — ampak pozlačene medene šibe. Stvar je prišla do ušes policiji, ki je aretirala Silvestrija in njegove tovaršice. Sedaj išče še »natakarija in njegove pomagače.«

Vol je zbežal 13letnega Ivana Braniča iz Kopra, ki so ga prenesli v tukajšnjo bolnišnico, kjer so ga sprejeli v IV. oddelek. Njegovo stanje je opasno.

Pet kosov mortadele 85 kg salamija, 100 škatej sardin 30 gnjati in še mnogo druge... fine robe v skupni vrednosti kakih 12.000 L so neznanj tatovi odnesli iz buffeta: »Corno d'oro« v ulici Cavana št. 15. Okradeni lastnik je javil tatvino orožnikom.

Izgubil je listino s 695 lirami Josip De Ventura, stanujoč v ul. Media 4. Ker se mu nahaja v bedi, naj bi mu poštini najditelj vrnil izgubljeno listino!

Uradne vesti

Izgredi na trgu Unità. Prednočnijs ob 10 je pred »Barom Italia« nastala prava pravcata bitka. Tepli so se in streljali tudi. Stvar se je odigrala tako-le: Večje število članov »bojevniške zveze« je šlo mimo »Bar Italia« ter se srečalo z nekoliko mladimi socialisti. Enemu »bojevniku« se je zadelo, da je spoznal med socialisti dotičnega, ki je svojčas pri Sv. Jakobu pošteno natepel »bojevnika« Zanolija. Takoj je nastal krik in vlek na obeh straneh in kaj kmalu je prišlo do obojestranskega streljanja. Ljudje v bližnjih kavarnah so s strahom zapustili lokale ter bežali. Kr. stražniki so kmalu prišli na lice mesta ter napravili mir in tudi nekaj aretacij. Aretirani so bili po sestavi zapisnika izpuščeni na svobodo.

Kr. kvestura nam sporoča: Prednočnijs izgredi kažejo jasno, s kako naglostjo in nepremišljeno to se danes zlorablja raba orožja z veliko nevarnostjo za ljudi. V svrhu preprečitve ponavljanja te zlorabe bo kr. kvestura odredila strogo revizijo do sedaj izdanih orožnih listov. Od nočej dalje bodo posebne stražniške patrulje preiskovale ljudi ter aretirale one, ki bodo v posesti orožja ne da bi se izkazali s potrebnim dovoljenjem.

Mestna zastavljavnica. Danes v sredo, 18. t. m. predpoldne in popoldne se bodo prodajali razni nedragoceni predmeti serije 145 od št. 78701 do št. 79800, ki so bili sprejeti v decembru 1919 l.

Razpis natečaja. Tukajšnji civilni komisariat poroča: Ministrstvo za javno izobrazbo je razpisalo natečaj za dve mesti v kr. višji živnozdravniški šoli v Milani, ki ste namenjeni benedictinskim madičnem, rojenim v eni nastopnih pokrajin: Belluno, Padova, Rovigo, Treviso, Videm, Benetke, Verona in Vicenza in na ozemlju, ki spada v področje tridentinskega in primorskega komisariata. — Predpisi glede tega natečaja so na razpolago prizadetim v civilnem komisariatu v Trstu (kabinetsna pisarnica) ul. XXX. Ottobre 7 ob uradnih urah.

Dopisi

Umrl je na Baču pri Knežaku na Notranjskem, dne 5. avgusta Ferdinand Tomič po domače Majdnikov, star 21 let. Bil je eden najboljših fantov, kar jih ima Bač. Zato je tudi imel pogreb, kakor malokateri fant. Za njim je vse žalovalo. Imel je krasen nagrobnik govor, žalostnike, ki so jih zapeli fantje iz Knežaka pod vodstvom organista in tajnika in ves grob posut še cvetjem. Dragi Ferdinande, v miru počivaj!

Ogenj. Na Baču pri Knežaku je izbruhnil ogenj, dne 7. avgusta okoli devetih jutraj. Saje so se vnele v dimnik št. 133. Ker je bila silna burja, je zanesla ogenj na konec vasi, daleč 300 metrov. Zgorelo je petim gospodarjem vse, pet goved in 19 prašičev. Gasili je pomagalo vojaštvo. Škoda se ceni do pol milijona lir. Zavarovalnica je neznanata.

Slovenskim fantom in dekletom. Večkrat čitam po časopisih, da slovenski fantje in dekleta preveč plešemo, pijemo in preveč denarja zapravljamo. Resnici na ljubo moram reči, da je to velika, velika resnica. Plešemo, pijemo in se ne zavedamo, kolik denarja zamečemo brez potrebe in brez koristi. Nobenemu ni zabranjeno plešati, nobenemu ni zabranjeno piti čisto vina. Ali vse to do svoje meje. Koliko denarja se zapravlja samo na plesih, denarja, ki bi ga lahko porabili v boljše namene?

Naši nasprotniki bi nas radi v enem mahu uničili in zadušili. Toda naroda, ki ima svojo kulturo, ki je izobražen, ki ima svoje sole, ne more uničiti nihče. To naši narodni nasprotniki prav dobro vedo in prav radi tega nam nočejo dati šol, nam podirajo naše domove itd. Če hočemo, da nas uničijo, moramo ustanovljati narodne šole. V teh šolah se bodo otroci učili in izobraževali, da bodo v poznejših letih nastopali kot zreli in resni možje, ki jim bo narod mogel zaupati. Če hočemo imeti šole, moramo jih tudi denarno podpirati. Polovico tistega denarja, ki se ga potroša na »šagrah«, lahko darujemo našim šolam, kajti resnične besede: »narod brez šole je narod brez bodočnosti«. Če hočemo ostati kulturni narod, moramo imeti svoje narodno časopisje. A tudi za to je treba ogromnega denarja. Ravno kar se zbira denar za »tiskovni sklad »Edinosti«. Vsa slovenski fant, vsako slovensko deklet naj položi svoj dar na oltar domovine. Ena »šagra« manj, par litrov vina manj, pa nabere močno denarja za naše narodne namene. Torej fantje in dekleta! Obrnimo svoje »varžete«, zberimo skupaj mnogo »flik« in nabrano pošljimo v Trst! Vsa po svoji moči. Delujmo vedno in povsod za svoj mili narod! Združimo se kot trdi hrasti in zavedajmo se vedno, da smo sinovi in hčere slovenske matere. Bog vas živi! — Fant.

Nesreča. Požar je uničil dne 14. t. m. 2 posetvi v Novelu obč. Tenanice, in sicer Ant. Masten št. 9 in Fr. Durek št. 10. Nesrečnici niso bili do volj prizadeti od sv. vojne, ki jim je uničila vsa posestva do tal. V času vojne so se nahajali od doma kot begunci; po premirju so se vrnili v domovino in so si po možnosti napravili nekoliko stroje (barake); to so rabili za epalnice, kuhinje, žitnice in hleve, tako da so hranili ves pridelek v teh prostorih! Dosedaj so nabrali žito, krompir in seno; to je vse uničeno. Živino so imeli na srečo na pašniku, ali obleka, obutev, perilo, vsak po par skromno prihranjenih liro: to je vse čisti pepel. Tako sta sedaj družine: Mastnova, obstoječa iz 7, in Dur-

čikova iz 5 oseb, na cesti — brez strehe, obutje in živeža — v teh časih!

Za tiskovni sklad »Edinosti«

— Dva sežanska skipetarja darujeta 10 L. M. Perkovič, Zmajin 3 L. Anica 5 L. Neimenovan Gorcnjec 25 L. G. M. 20 L; do sedaj izkazanih L 3385,05, v današnjem izkazu L 63.—; skupno L 3448,05.

DAROVİ

— Zapolorelec Narodnega doma: Okrajna posojilnica v Kobaridu 200 L. Do sedaj izkazanih L 1311,40, skupno L 1511,40.

— Za Pipčarje: dva Sežanska skipetarja vsled gostoljubnosti med koroskimi brati na Ukva in Zabnici nad Trbižem 15 L.

— Z adružino Tornićevo, ki je ostala vsled po-ziga »Narodnega doma« brez vsakih sredstev, je g. N. princel v našo upravo majhen zavojček, ki naj ga gospa Tornićevo izvoli dvigniti.

Jugosloveni, zbirajte pridno za Tiskovni sklad »Edinosti«!

MALI OGLASI

OSKRBNICA srednjih let za vsa hišna dela, za družino 4 oseb se sprejme. Dobi hrano in stanovanje. Ponudbe pod »Oskrbnica« na upravo. 137

PRODAM živo apno prve vrste. Senočče št. 7. Pavlovčič. 136

MLADENIC sprejme mesto poslovojdje ali kaj sličnega. Govori slovensko, italijansko in nemško. Naslov pri upravi. 133

RUDECO deteljo, motovilec, jesensko repo in vsa druga semena, prodaja trgovina Sever & Komp. Via Machiavelli 13. 23

HARMONIUM v izvrstnem stanju s 5 oktavami in 3 registri, močnim glasom, primeren za manjšo cerkev ali godbeni zbor se proda. Na ogled v ulici Conti št. 2, Haller. 131

V MARIBORU se proda lepa enonadstropna hiša, na jako prometnem prostoru, pripravna za trgovino vsake vrste. Pojasnila: Maribor, Tržaška cesta 45. 134

PIANINO, glasovir kupim. Mirodružina Žigon, Trst ulica XXX. Ottobre 8. 129

SPREJMEM uradnika ali notarskega kandidata. Prednost ima upokojeni državni uradnik, vešč zemljiške knjige. Karol Čibej, notar, v Gorici. 124

ZA ZLATO, srebro in krone plača najvišje cene Pertot S. Francesco št. 15, II. nadst. 74

GLASOVIR skoraj nov in dobro ohranjen prodam po ugodni ceni. Danilo Načinović, gimnazijec, Kršan Istra. 102

Razpisana je služba

občinskega tajnika in organista v St. Petru na Krasu, okraj Postojna. Oženjeni in laškega jezika zmožni imajo prednost. Kot organist ima prusto stanovanje. Pača po dogovoru. — Prošnje je vlagati do 30. avgusta t. l. pri Županstvu v St. Petru na Krasu. Službo eno kot drugo je nastopiti 10. septembra t. l. Želi se osebne predstave ako je možno. (103)

POZIV!

O prilikih požarja v Hangarju št. 71 so v prosti luki Duca d' Aosta pri gašenju zaposleni ognjegasci, delavci in vojniki pome-tali v svrhu omejitve ognja večjo množino bombaža v morje, ki je bil potem deloma dvignjen po drugih osehah.

Podpisana centralna komisija pri češko-slovaškem generalnem konzulatu v Trstu pozivlja vse one osebe, ki hranijo kakršnokoli količino bombaža, bodisi v balah ali razvezanega, da ga nemudoma vr-nejo pri podpisani proti primerni odškod-nini v izogib kazenski ovadbi.

CENTRALNA KOMISIJA pri češko-slovaškem Generalnem konzulatu v Trstu Via Acquedotto 40

SOLICITATORJA

ali (98)

spretnega uradnika

sprejme takoj

odvetnik dr. Fr. Gabršček v Gorici.

G. PINO, zlatarnica-urarnica

Trst, Corso Štev. 15
Kupujem srebrne krone in goldinarje po najvišjih cenah

JADRANSKA BANKA

Del. glavn. K 30.000.000. Rezerve K 10.000.000
Belgrad, Celje, Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatica, Sarajevo, Split, Šibenik, TRST, Zadar, Zagreb

Obavlja vse v bančno stroko spadajoče posle.

Sprejema vloge na hranilne knjižice ter jih obrestuje po 3 1/2% a v bancogiro prometu po 3%.</